

NæstvedArkivernes Årsberetning 2015

Vognmand Rudolf Petersen. Foto: K. Knudsen, 1942

Jette Madsen (th.) ved sin
25. landskamp den 12.
dec. under VM i 1973.
Foto: Casper Thorsøe

Næstved Rådhus under opbygning, 1939-1940.
Foto: J.B. Melberg

NæstvedArkivernes årsberetning 2015

Den digitale virkelighed sætter dagsordenen! Den danske forvaltning er blevet digital, og mængden af data og dokumenter, der skal arkiveres, er meget større end hidtil. Det er et væsentligt stykke arbejde, for uden god og søgbar dokumentation kan offentligheden ikke få indsigt i de beslutninger, der bliver truffet. Det gælder også forskningen, som er afhængig af, at arkiverne kan spille de digitale data på banen, som rigsarkivar Asbjørn Hellum konstaterede på Rigsarkivets konference "Nordiske Arkivdage 2015".

Udviklingen af den offentlige sektor bør medføre udvikling af arkivområdet. De offentlige arkiver skal inddrages der, hvor data skabes, og vi skal i langt højere grad se det digitale område i helikopterperspektiv fra fødsel til arkiv eller sletning. Der skal mere fokus på arkivmæssige hensyn, når data skabes og anvendes. Her bør arkivernes viden og nytte anvendes i processerne, og arbejdet skal synliggøres. Hvordan vi får gjort det, arbejdes der på både lokalt og på landsplan. Der er ingen tvivl om, at der er mange gevinster at høste i arkiveringsprocessen, hvis sagsdannelsen optimeres.

Den digitale virkelighed sætter også dagsordenen for arkivalier af privat oprindelse. Lokale foreninger, organisationer, virksomheder og private har tidligere afleveret deres papirarkivalier, fotos og film til arkivet. Disse arkivalier skabes nu digitalt, og hvis ikke der skabes nogle gode aftaler og løsninger for indsamling af disse arkivalier, når de aldrig arkiveres, inden de forældes på de digitale medier, hvor de er skabt. Her ligger en meget stor opgave og venter i de kommende år.

Det er vigtigt for arkiverne, at vi hele tiden er på forkant med den digitale udvikling. Når arkivalierne skabes digitalt, skal arkivet også sørge for digitale bevaringsløsninger, ligesom vi skal have fokus på tilgængeliggørelse og formidling af arkivalierne i forhold til borgerne og den kommunale organisation.

Samlingerne

Kommunale digitale arkivalier

NæstvedArkivernes samling af digitalt skabte arkivalier vokser støt. Det er ofte en lang og kompliceret proces at arkivere digitale data fra de kommunale systemer. Tilvæksten sker i et tæt samarbejde mellem ejerne af it-systemer med bevaringspligtige data, systemleverandørerne, arkivet og vores samarbejdspartnere i Netværket Elektronisk Arkivering, som er en sammenslutning af 25 sjællandske kommuner, der løser opgaver vedrørende digital kommunal arkivering. I 2015 har arkivet fået tilført 3 arkiveringsversioner, og forarbejdet til yderligere 14 arkiveringer er gennemført. Disse forventes at tilgå arkivet i 2016. Når arkiveringsversionerne lander i arkivet, skal de registreres og data skal gøres tilgængelige og søgbare.

Private arkivalier

Arkivets digitale private arkivalier bevares i samarbejde med Næstved Kommunes Center for IT og Digitalisering. Tilvæksten i år har primært været på det visuelle område, hvor arkivet har modtaget optagelserne fra byrådets møder i perioden fra 2006-2015. De to seneste års optagelser er stadig tilgængelige fra Næstved Kommunes website. Arkivet har foreløbig lagt

optagelserne fra 2013 ud på filmkanalen, og de øvrige årgange vil blive tilgængeliggjort løbende. Desuden uploader arkivet løbende fotos til naebas.dk, hvor de kan ses.

Magasinforhold

Sikringen af arkivalierne og ordentlige bevaringsforhold er en af arkivets kerneopgaver. I 2015 lykkedes det at få en fast placering af avissamlingen, og vi kunne endelig imødekomme den store efterspørgsel på aviser til læsesalen. Aviserne bestilles i øjeblikket gennem arkivets mail-adresse, men i løbet af 2016 vil de blive registreret, og herefter kan de bestilles ligesom alle andre arkivalier gennem naebas.dk.

Indsamling og arbejdet med arkivalierne

Arkivet har fået knapt 200 indleveringer i 2015. Tallet dækker over afleveringer af forskellig størrelse fra et enkelt fotos til mange flyttekasser med materiale fra kommunens daginstitutioner og skoler. I 2015 kom der store afleveringer fra 11 skoler, nogle af skolerne med 50-60 flyttekasser materiale. Især Sjøllundsskolen, Herlufmagle Skole, Sct. Jørgens Skole og Borup Riis Skolen har været gode til at aflevere deres papirarkivalier. Børnehaverne følger også godt med, og sammenlagt har arkivet modtaget omkring 300 flyttekasser alene fra skoler og daginstitutioner. Efter indsamlingen af materialet kan arbejdet med at vurdere, hvad der skal bevares og ikke bevares, begynde. Derefter skal resten gøres klart til permanent bevaring, hvilket betyder, at arkivalierne skal renses for clips og plastik, sorteres, organiseres, pakkes i æsker, registreres, og der skal etiketter på æskerne, som endelig kan komme på plads i magasinet.

Arbejdet med det kommunale materiale indebærer også en årlig makulering i de sammenlagte kommuners kassationsarkiver. Da Næstved, Fladså, Fuglebjerg, Holmegaard og Suså Kommuner blev lagt sammen i 2007 overgik deres papirarkiver til et kassationsarkiv, som NæstvedArkiverne har ansvaret for. Hvert år i januar kasserer vi mellem 50-100 hylde-meter sagsmateriale fra de gamle kommuner. Der er mange "usynlige" opgaver i NæstvedArkiverne af den slags, og det er især arbejdet med de mange hundrede hylde-meter af kommunale arkivalier, der foregår udenfor de flestes synsfelt. Det usynlige bliver endnu mere udpræget, når der arkiveres data fra kommunens it-systemer, men i princippet skal der foretages det samme. Bare digitalt og i endnu større mængder.

Foruden skole og daginstitutioners arkivalier har NæstvedArkiverne modtaget et udpluk af Næstved Kommunes papir-byggesagsarkiv. Resten af byggesagsarkivet bliver arkiveret digitalt i løbet af det kommende år. Vi har modtaget et meget flot kort over Ravnstrup fra 1779, den nu nedlagte Slægtshistorisk Forenings for Sydsjællands arkiv, arkivalier fra en gård i Krummerup samt tidligere journalist på Sjællandske og redaktør på fuglebjergsektionen Svend Henning Petersens arkiv, for blot at nævne nogle af de mange indleveringer til arkivet.

Formidling

Indsamling, registrering og arkivering af arkivalier er forudsætningen for at have noget at formidle. Og nyttiggørelsen af det historiske materiale er også en vigtig opgave for arkivet. Det sker blandt andet via vores forskellige digitale tjenester. I 2015 fik arkivet et nyt website – næstvedarkiverne.dk - der giver os flere og bedre muligheder for at formidle både historisk viden og praktiske forhold om arkivet.

Den 19. november 2015 kunne Rådhuset fejre 75 år jubilæum. Rådhuset blev opført i årene 1939-1940, og det har lige siden lagt hus til byrådets og administrationens arbejde. Dagen blev fejret med rundvisninger på rådhuset, udstilling og naturligvis rådhuspandekager. Arkivet udarbejdede en lille folder om rådhusets historie, og på filmkanalen har vi lagt en lille sammenklippet film med optagelser inde- og udefra rådhuset.

I december var Næstved vært for VM i damehåndbold, og i den anledning producerede NæstvedArkiverne informationsmateriale, som blev opstillet i Næstved Arena. I begyndelsen troede vi, at der ikke var nogen damehåndboldhistorie i Næstved Kommune, men det viste sig heldigvis at være forkert. Som det ofte sker, når man arbejder med historisk kildemateriale, udkrystalliserede håndboldhistorien sig gennem arbejdet med kilderne. Vi var heldige at få lov til at låne scrapbogsmateriale om vores egen stjerne, Jette Madsen, der spillede på kvindelandsholdet i 1970'erne. Håndboldhistorierne ligger stadig på naestvedarkiverne.dk sammen med et udpluk af de sjove karikaturtegninger, som freelancetegneren Mikael Nielsen tegnede af Næstved Herlufsholm håndboldklub i begyndelsen af 1990'erne.

Året sluttede af med overtagelsen af en anden spændende formidlingsopgave, nemlig at finde materiale til den historiske klumme i Sjællandske: "Det stod der i..."

Digitalisering og tilgængeliggørelse

Alle NæstvedArkivernes arkivalier kan søges og bestilles online. Hvis bestillingen kræver særlig ansøgning om adgang, adviseres bestilleren om det, ligesom der modtages en bekræftende mail, når arkivalierne er klar på arkivets læsesal. Det betyder med andre ord, at alle arkivalier i NæstvedArkiverne, både offentlige og private, nu er gjort tilgængelige i databasen naebas.dk. Alle nye indkomster bliver registreret løbende, og brugerne kan enten hjemmefra eller på læsesalen søge i samlingerne online.

I 2015 fik arkivet indleveret en række spolefilm og VHS bånd fra 1980-1990'erne fra børnehaven Humlebien. De bliver i øjeblikket digitaliseret med tilskud fra Center for Dagtilbud. Filmene udgør et enestående indblik i, hvordan børnehavebørns liv foregik på bl.a. koloni og til sommerfester for omkring 30 år siden.

En anden digitaliseringsopgave i 2015 bestod af tilgængeliggørelse af afgangsbeviser på mikrokort fra kommunens skoler fra 1980'erne. Digitaliseringen blev mulig med tilskud fra Center for Uddannelse, og arkivet er glade for at kunne hjælpe borgere, der har fået forlagt deres eksamensbevis, med at fremskaffe en kopi. Selv om afgangsbeviserne har mange år på bagen, sker det ofte, at arkivet får den slags henvendelser.

Samarbejde og videndeling

NæstvedArkiverne deltager i både lokale, regionale og nationale samarbejder, hvor vi deler viden. Vi repræsenterer vores arkivforening ODA i Landsforeningen til bevaring af Film og Foto, og vi deltager aktivt på Historisk Atlas, der er et fælles digitalt projekt for museer, arkiver og biblioteker, der gør vores lokale historie levende, når som helst og hvor som helst. Historisk Atlas er en alternativ indgang til materiale, som normalt kræver besøg på det lokale arkiv, bibliotek eller museum. Vi samarbejder også med 25 andre sjællandske kommuner om arkiveringen af kommunernes bevaringspligtige data gennem NEA, der står for Netværket Elektronisk Arkivering.

Regionalt samarbejder vi med Guldborgsund Stadsarkiv, Lolland Stadsarkiv og Faxe Kommunes arkiver om websitet lokalekilder.dk, som er en fælles indgang til lokale kilder indenfor bestemte temaer. I øjeblikket ligger der et tema om Anden Verdenskrig, og i slutningen af 2015 besluttede de fire arkiver at udvide temaet med undervisningsmateriale i form af en tidslinje, der knytter sig til de undervisningsportaler, som skolerne i forvejen anvender.

Det frivillige arbejde

De frivillige medarbejdere ved arkivet yder en arbejdsindsats for lokalhistorien på mange forskellige måder. I Fladså og Fuglebjerg arkiver er det traditionel arkivdrift, som er opgaven, hvorimod det i Næstved ofte er afgrænsede specialopgaver. I 2015 har de tre arkiver fået fælles formularer for indkomster og registrering af fotos og film. Kommunale arkivalier er omfattet af arkivlovgivningen, og i 2015 er de kommunale arkivalier fra Fuglebjerg flyttet til magasin i Næstved. Fladsås kommunale arkivalier er under flytning i øjeblikket. Til gengæld flytter vi også de arkivalier af privat oprindelse fra Fladsås og Fuglebjergs område den anden vej fra Næstveds magasiner. I Fladså arkiv er de frivillige i samarbejde med arkivet i Næstved i gang med en gennemgribende oprydning, arkivering og registrering. Alle arkivalier bliver gennemgået, og bøger, avisudklip og fotos udskilles til egne samlinger. Når det hele er på plads, kan arkivalierne bestilles gennem naesbas.

Det frivillige arbejde udfoldes også i Lokalhistorisk Udvalg, der i 2015 har igangsat et nyt indsamlingsprojekt om smedjer. Foreløbig har projektet kortlagt, hvor i kommunen der har ligget smedjer i perioden op til 1930. Vognmandsindsamlingen har været i gang i et par år og kulminerede ved sommerens citynight med en udstilling af veteran lastbiler på Grønnegades Kasserne. Udstillingen satte fokus på indsamling af arkivalier fra lokale vognmænd. Vognmandsprojektet afsluttes i 2016, hvorefter det formidles via arkivet website.

NæstvedArkiverne i tal

Læsesalen	
Antal besøgende	261
Ekspederede enheder til læsesalen	77 bestilte gennem naesbas Antal ukendt udenfor naesbas
Samlingerne	
Nye indkomster	196
Kommunale arkiveringsversioner	89
Kommunale digitale arkivalier	473.88 GB (4,6 mio. filer)
Private digitale arkivalier	2,8 TB (6.500 filer)
Tilvækst af bestillingsenheder i naesbas	21.469 (i alt 96.042)
Digitale tjenester	
Filmkanalen	4.608 besøg, 21.353 views
NæstvedArkiverne på youtube.com	34.395 views
naestvedarkiverne.dk	3.703 besøg (juni-december 2015)
lokalekilder.dk	5.462 besøg
Medarbejdere	
Fuldtid	3
Deltid	3
Frivillige	17